

Збудувати, щоб працювало десятиліттями

Інтерв'ю з Головою Держлісагентства
Юрієм Болоховцем

Р

РЕФОРМУВАННЯ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ НА ЧАСІ ВЖЕ НЕ ОДИН РІК. ТОМУ ПРОЦЕС РОЗБУДОВИ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В СУЧАСНЕ, ПРИБУТКОВЕ І ПРИЙНЯТНЕ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА – МАЄ БУТИ ШВИДКИМ І ЕФЕКТИВНИМ. ТАКИМ ЙОГО БАЧИТЬ КЕРІВНИК ЛІСОВОГО ВІДОМСТВА.

– Юрію Віталійовичу, «Лісовий і мисливський журнал» читають переважно лісівники або ті, хто має відношення до лісової галузі. Отже, людей, безперечно, хвилює майбутнє лісового господарства країни. Яких змін слід очікувати у лісовій галузі найближчим часом?

– Нині перед нами стоять такі виклики:

По-перше, це реформування лісової галузі. Цьому буде приділятися найбільше уваги, бо ситуація і стан речей постійно змінюються.

По-друге, зміни клімату, наслідок чого ми маємо зараз без-

прецедентні пожежі та спалахи шкідників та хвороб.

Також необхідно змінювати лісокультурну справу, технологічно переоснащувати її та впроваджувати сучасні підходи у вирощуванні лісів, бо клімат змінюється і нам треба швидко адаптуватись.

Наступне, це – діджиталізація в усіх процесах: від лісництва до Держлісагентства.

Проведення національної інвентаризації лісів на виконання внесених змін до Лісового кодексу

су. Амбітне питання, яке ми маємо вирішити за досить короткий проміжок часу.

У нас на сьогодні є великий кредит довіри – від Уряду, Міністерства захисту довкілля. Там чекають від нас моделі реформування галузі, в тому числі, щодо остаточного розподілу функцій управління. Жорсткої форми, яка б нам нав'язувалася, – немає, тому ми маємо максимально все обдумати, враховуючи всі чинники – і охоронні властивості лісів, і рекреаційний потенціал, і ресурсний, також інфраструктуру приміщень, цехів, кадри... Все потрібно зважити і вже після цього прийняти правильне рішення, щоб збудувати модель, яка наступні кілька десятиліть дозволить ефективно виконувати важливі функції: зберігати та примножувати ліси і одночасно бути ефективною економічно – забезпечуватиме людей як корисними властивостями лісів, сировиною, так і достойною роботою.

– 3 регіонів чуємо про оптимізацію лісгоспів. Ви можете пояснити, яка мета, доцільність, коли і яким чином це відбуватиметься?

– Цей процес уже розпочався. Це один з етапів того реформування, про яке давно говориться, але ніхто нічого не робив до цього часу. На мою думку, це одна з причин негативного ставлення суспільства до нас, до лісівників і в цілому до галузі. Реформи обіцяють 5–7 років, але жодного кроку в цьому напрямку не зроблено.

Потрібні зміни. Історія лісгоспів налічує десятки років, на Поліссі – це 80–90 років. Вони створювалися під тогочасні умови і можливості, люди їздили не на швидкісних автомобілях, а на конях, мали один телефон і то – в районі, а не так як зараз – смартфон у кожного. Сучасні засоби моніторингу, контролю, обміну даними, пересування – вони вже зовсім інші. Більше того, введено посаду заступника Голови Держлісагентства з цифрової трансформації, створено цілу вертикаль в усіх державних структурах,

щоб ще більше автоматизувати і прискорити процеси обміну інформацією. Тому ми повинні змінюватися. Маємо приклад сусідів білорусів, які перебувають на якісно іншому рівні ведення лісового господарства. Площа лісгоспів там суттєво більша – 100–150 тис. га. В Польщі інша модель лісового господарства, але центральні контори теж укрупнені. І ми маємо йти цим шляхом, повинні надати більше можливостей лісництвам – і у фінансовому, і в технічному забезпеченні, бо саме вони є тими структурними підрозділами, які ведуть господарську діяльність на ввіреній їм території. Лісництва володіють достатньою інфраструктурою, кадровим потенціалом... Їм треба дати гідну заробітну плату, сучасне технічне забезпечення. Де взяти на це додаткові ресурси? Зрозуміло, що ріст цін на нашу продукцію має свою межу і сьогодні, фактично, досягає європейського рівня. З 1-го січня вся деревина реалізується через аукціони, – цього не було раніше. Це дало певне збільшення ціни на всі види продукції.

Розуміємо, що є ряд питань стосовно майданчиків, на яких проводяться торги. Це вже наступний крок у наведенні порядку, тому що там маємо зловживання, але ефект, однозначно, вже є.

Для того, щоб більше коштів залишалося в галузі, необхідно вирішити два питання. Перше – зниження собівартості продукції, друге – змінити систему оподаткування. При сьогоднішній формулі, коли доводиться віддавати 90 відсотків дивідендів, жоден керівник, будемо відверті, не зацікавлений показувати, що працює прибутково. Ще є рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів і податок на землю – також великі суми, ще й складні в адмініструванні. Хочемо їх замінити на один справедливий, залежний від цінової політики податок. Він має бути простим в адмініструванні, прив'язаним до ринкових цін і справедливим у нарахуванні. Звичайно, потрібно змінювати і обсяг дивідендів, які сплачуються

державними лісгосподарськими підприємствами, тому будемо переконувати Уряд в необхідності зменшити ставку дивідендів.

Але всі ці зміни можуть бути прийняті комплексно. Ми заявляємо, що готові змінюватися, пропонуємо укрупнення, оптимізацію, просимо взамін – зміни оподаткування та поліпшення фінансового забезпечення державних лісгосподарських підприємств. Тобто це такий діалог, але коли він буде конструктивним, предметним, то, сподіваюся, і успішним. Якщо це все буде підтримано постановами Уряду, відповідними наказами Міністерства, то підприємства отримають суттєво інші економічні можливості, зможуть направити кошти на переоснащення, зможуть залучити кращих спеціалістів. Не секрет же, що навіть на рівні районного центру отримати фахівця, молодого спеціаліста на зарплату навіть 10–12 тисяч сьогодні не просто.

– Але ж при такому реформуванні не обійдеться без скорочення штатів, люди втратять роботу.

– До скорочення персоналу ми підходимо досить зважено. Потрібно провести переатестацію, люди мають задуматися, для чого вони носять форму і мають посвідчення представника спеціального державного органу в галузі лісового та мисливського господарства. Це дуже серйозний статус, але, на жаль, велика кількість лісової охорони цьому статусу не відповідає. Тому абсолютно нормально – провести переатестацію лісової охорони і залишити в лавах тих людей, які відповідають вимогам.

В укрупнених лісгоспах, можливо, потрібно посилити певні структурні підрозділи, можливо,десь є крупні лісництва (це вже на розсуд підприємства), які можна розділити і забезпечити відповідними спеціалістами. Такі прецеденти вже були. Якщо це все скомпонувати і правильно провести реформу, то я не бачу масового скорочення працівників.

» Вивільнення майна, яке непотрібне і тягне колосальні кошти на його утримання – це буде. Використовувати майно слід ефективно: або передати в оренду, або піти шляхом відчуження, списання...

Водночас нині ми не можемо собі дозволити елементарних речей, вкрай необхідних: сучасних засобів зв'язку і моніторингу, пожежного обладнання, транспортних засобів. Як боротися з сучасними бракон'єрами, коли маємо на озброєнні «Ниву» і більш нічого...

Як практик, я пройшов шлях від низової ланки – до керівництва галуззю, тому розумію, що заплановані зміни працюватимуть. Звичайно, в кожного директора, в кожного начальника управління, депутата, голови держадміністрації є модель свого бачення реформування лісової галузі і знайти ту модель, яка б задовольнила всіх, неможливо. Тому ми повинні бути максимально швидкими, рішучими, але враховувати, що будуємо майбутнє лісової галузі на десятиліття. Ті рішення, які вже прийняті по областях, – це робочі моделі, які працюватимуть і приносять користь – лісу, людям і території.

– Яким напрямком роботи лісової галузі сьогодні слід приділити особливу увагу?

– Головний напрямок – це збереження лісових насаджень від пожеж, шкідників та хвороб, якісне лісовідновлення, лісорозведення. Кожен з напрямків розділяється на кілька піднапрямків, наприклад, охороні лісу потрібне технічне забезпечення; необхідно переглянути підходи до протидії пожежам. Чим краще налагоджена ця робота на підприємстві, тим менші втрати у пожежонебезпечний період.

Лісокультурна справа. Через зміни кліматичних умов терміново необхідно змінювати підходи до вирощування садивного матеріалу. Звісно, це має бути економічно доцільним, але є приклади Львівського лісового селекційно-насінного центру, Хмельницького, де практично доведено: доцільність є, і в швидкості, і в якості відновлення лісів.

– Кадрові призначення завжди в полі зору громадськості, але часто викликають нарікання. Якими принципами Ви будете керуватись при підборі керівників?

– Важливо, щоб на керівні посади призначалися тільки люди з фаховою освітою, досвідом керівної роботи не менше трьох років. Рішення таке прийнято і діє. Це суттєво ускладнює дорогу до посад дилетантам, яких сьогодні дуже багато. І перезавантаження, про яке сказано вище, теж на це спрямоване – при перепризначенні на посади заходять тільки люди, які відповідають кваліфікаційним вимогам. Бачу в цьому лише позитив. Ті, хто бачать негатив, скоріш за все, заангажовані якимись особистими, корупційними моментами.

Зауважу, що цю реформу робить не Голова Держлісгентства чи якийсь обласний керівник, – це завдання державне, урядове. Ми, як найняті менеджери, повинні ефективно його виконати. Я лісівник і розумію, що перебуваючи на найвищій посаді в галузі, маю докласти зусиль для досягнення результату. Ми прислухаємося до тих, хто фахово відстоює свою точку зору. Є розуміння як робити, і є одностудія.

– Дякую за інтерв'ю.

Розмовляла
Валентина МАКСИМЕНКО

ОЗЕЛЕНЕННЯ ПЛАНЕТИ

ЛІСОКУЛЬТУРНА КАМПАНІЯ – 2021

Для українських лісівників головне завдання – збереження і відновлення зелених легень. Торік вони з цим завданням упорались. Відтворення лісів у 2020 році проведено на площі 39,3 тис. га, що становить 109,8% до завдання, в тому числі: висівання і садіння лісу – 26,7 тис. га (115% до завдання), з яких 2,1 тис. га лісорозведення (102% до завдання), та 12,6 тис. га природного поновлення, що становить 32,1% від обсягу відновлення лісів. Загальна площа відтворення лісів перевищила площу суцільних зрубів 2019 року на 3,6 тис. га або в 1,10 рази. Цього року обсяги створення нових лісів планують виконати на площі 35,8 тис. га, в тому числі, 1,6 тис. га шляхом лісорозведення. Для забезпечення лісокультурних робіт у 2021 році в лісових розсадниках вирощено 231,9 млн шт. стандартних сіянців, в тому числі, 3,46 млн шт. стандартних сіянців головних лісотвірних порід із закритою кореневою системою.

Крім того, вирощено 3,55 млн шт. стандартних саджанців для потреб озеленення та 140 тис. шт. укорінених живців.

Голова Державного агентства лісових ресурсів України Юрій Болоховець відмітив: «Одне з головних завдань Держлісгентства завжди було, є і буде лісовідновлення та лісорозведення.

Лісівники України займалися цим раніше і будемо робити в подальшому. Об'єднавши всі наші зусилля, можна збільшити лісистість України та спрацювати на посилення екологічного потенціалу планети.

20 березня Державне агентство лісових ресурсів України разом із благодійним фондом «Озеленення України», за підтримки Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерства закордонних справ України, MFA of Ukraine, планують реалізувати глобальну екоініціативу «Озеленення планети» – у 100 країнах світу за 1 добу посадити 1 мільйон дерев.

СТВОРЮЄМО
ЛІСИ РАЗОМ

Розуміємо, що тепла весна, зазвичай, приходить пізніше, але, сподіваємось, на сприятливі погодні умови 20 березня для успішної можливості проведення масштабної екоакції з садіння 1 мільйона дерев по всій Україні й в 100 країнах світу. Впевнений, що цей проєкт змінить не тільки екосвідомість українців, але й налагодить більш дружну і тісну співпрацю бізнесу, влади, представників ЗМІ, громадськості з лісівниками, бо разом ми можемо зробити набагато більше, аніж поодиночі. Тому радо запрошуємо всіх до співпраці! Відновлюємо екосистему Землі!»